

6.Sınıf Sosyal Bilgiler “Kültür ve Miras” Öğrenme Alanında Hikâye Anlatım Yönteminin Akademik Başarıya Etkisi¹

İsa TAK²

Tuğba TEKKÖK³

Gönderim Tarihi: 29.11.2023

Yayın Tarihi: 31.12.2023

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Öz

Bu araştırmada Hikâye Anlatım Yönteminin öğrencinin akademik başarısına etkisi araştırılmıştır. Sosyal Bilgiler Dersi 6.sınıf Kültür ve Miras öğrenme alanında Hikâye Anlatım Yöntemini kullanmanın öğrencinin akademik başarısına etkisinin olup olmadığı çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Araştırmada deneysel yöntem kullanılmıştır. 2018-2019 eğitim-öğretim yılı Yozgat ili Sorgun ilçesi 6.sınıf öğrencilerinden rastgele seçilen 56’şar kişilik toplam 112 kişi olmak üzere deney ve kontrol grupları oluşturulmuştur. Araştırma 7 hafta 21 ders saati sürmüştür. Öğrencilerin deneysel işlem öncesi ve sonrası başarı durumlarını karşılaştırabilmek amacıyla araştırmacı tarafından çoktan seçmeli başarı testi geliştirilmiştir. Uygulama öncesi deney ve kontrol gruplarına öntest, uygulama sonrası ise sontest yapılmıştır. Sonuçlar Spss for Windows 25.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular Mann Whitney U testi ve Wilcoxon işaretli Sıralar testleri kullanılarak analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular hikâye anlatım yönteminin deney grubu sontest puanları ile kontrol grubu sontest puanları arasında geniş düzeyde bir etkide bulunduğunu göstermiştir. Sonuç olarak Hikâye Anlatım Yönteminin 6.sınıf Sosyal Bilgiler dersi Kültür ve Miras öğrenme alanında akademik başarıya olumlu katkı sağladığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Hikâye Kullanımı, Kültür ve Miras, Türk tarihi, 6.sınıf.

6. Grade Social Studies Culture and Heritage The Impact of Story Telling Method on Academic Achievement in The Field of Learning

Abstract

In this research, the effect of Story Telling Method on the academic achievements of the students has been searched. The research’s aim is whether using story telling method is effective on teaching the learning area 6 grade, Culture and heritage or not. An experimental method was used in the research. In 2018-2019 Academic year in Fatih Secondary Scholl, Sorgun, Yozgat, an experimend and a control group were built up whose students were chosen randomly and each group comprised of 56 students . The research lasted for 21 hours,7 weeks. A multiple choice exam was developed by the researcher so that academic achievements of the students after and before the experiment and control groups had pretest and after application, they had final test. The results were analyzed by using spss for windows 25.0 pocket programme. The findings were analyzed by using Mann Whitney U test and Wilcoxon marked desks tests. The findings showed that Story Telling Method had very important effect on the pretest and final test marks of the experiment group. Consequently, it was seen that Story Telling Method had possitive effect on academic achievement in Social Sciences and the learning area of Culture and heritage.

¹ İkinci yazarın yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² İsa Tak, Dr. Öğr. Üyesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, isa.tak@gop.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-0596-5480

³ Sorumlu Yazar : Tuğba Tekkök, Sosyal Bilgiler Öğretmeni, MEB, tugba_199066@windowslive.com, ORCID ID: 0000-0001-5659-8484

Key Words: Social Sciences, Story,Culture and heritage, Turkish History ,6 grade

Giriş

20.yüzyılda dünyadaki hızlı değişimden eğitim de etkilenmiş, dünya çapında eğitime verilen önem hızla artış göstermiştir. Dünyada meydana gelen bu değişimden ülkemiz de etkilenmiş ve buna paralel olarak eğitime verilen önem artmıştır. Bu doğrultuda ülkemizde uygulanan davranışçı yaklaşımdan vazgeçilerek, 2005 yılında yapılandırmacı yaklaşım benimsenmiştir. Öğretmeni merkeze alan, ezberci bir anlayışa sahip olan davranışçı yaklaşımın yerini yapılandırmacı yaklaşımın almasıyla, öğrencinin merkezde olduğu, öğretmenin de öğrenciyle birlikte öğrendiği pek çok öğretim yöntemi de önem kazanmıştır. Günümüzde öğrencilere, bilgiyi olduğu gibi almaktan çok, bilgiye nasıl ulaşabileceklerini, karşılaştıkları bir problem karşısında sahip oldukları bilgiyi nasıl kullanabileceklerine yönelik eğitimler verilmektedir.

Öğrenmeyi verimli hale getirmek ve bunun kalıcılığını sağlama amacı ile pek çok farklı öğrenme modeli ve öğretim yöntemi oluşturulmuştur. Ülkemizde eğitim veren kurumlarındaki diğer dersler gibi Sosyal Bilgiler dersinde de tek bir metot ile sınırlı kalınmamalı, farklı yöntem ve tekniklerden yararlanılmalıdır. Öğretmen sınıfta rehber olarak fırsat verildiğinde herkesin öğreneceğini bilmelidir. Öğretim ortamı düzenlenirken öncelikle en doğru yöntemin seçilmesi önem arz etmektedir. Öğretim programında yer alan kazanımlara ulaşmanın en kolay yolu doğru yöntem seçiminden geçer. Öğretmenlerin yöntem seçimi konusunda doğru karar vermeleri, onların yöntem konusunda zengin bir alt yapıya sahip olmaları ile doğru orantılıdır. Eğitim-öğretim faaliyetleri gerçekleştirilirken kullanılan metotların etkisi üzerinde yapılan araştırmalar bütün öğretimler için geçerli ortak bir yöntemin olmadığını göstermektedir. Eğitimde kullanılan metodun etkisi çeşitli faktörler (öğrenen özellikleri, muhteva, hedefler v.b.) açısından değişim göstermektedir. Bu sebepten ötürü öğretmenlerin öğretim yöntem ve tekniklerine hakim olması, kullanacağı duruma göre yöntem seçimi yapması gerekir (Çelikkaya ve Kuş, 2009, s. 743).

Hikâye Anlatım Yöntemi pek çok alanda kullanılabilen öğretim stratejilerinden biridir. Hikâye; "gerçek ya da gerçeğe yakın olayları anlatan düz yazı" olarak tanımlanır (TDK, 2018).

Hikâye anlatımı; çocuğun anlatılan hikâyedeki kişileri kafasında somutlaştırabilmesini sağlar. Hikâyelerle; sadeleştirilmiş bir dünyanın algı kalıpları yeni nesillere aktarılabilir. Uygun örnekler çocuğun kişiliğinin ve kimliğinin oluşmasında olumlu etki yapar. Doğruluk, dürüstlük, cesaret, vatanseverlik, insan sevgisi...gibi değerlerin yerleşmesine katkıda bulunur. Okuma, yazma, dinleme, not alma, neden sonuç ilişkisi kurma, bir parçadan sonuç çıkarma ve tarihsel empati kurma becerilerinin kazanılmasında olumlu etkiye sahiptir (Baymur, 1946, s. 8; Rıza, 1999, s. 203; Ata, 2000, s. 168).

Yapılandırmacı eğitim yaklaşımıyla Sosyal Bilgiler dersine doğrudan kazandırılacak beceriler kapsamına "tarihsel olguları ve yorumları ayırt etme -tarihi empati- zaman ve kronolojiyi algılama" kavramları girmiştir (MEB, 2005a). Bu becerilerin tek bir yöntemle kazandırılmayacağı açıktır. Tarihi olayların öğrenciler tarafından daha etkili anlaşılması için çeşitli aşamalarla öğretim faaliyetini gerçekleştirmek gerekir. Bu aşamalarda farklı uygulamalardan yararlanmak gerekebilir. Bir muhteva, tarihî empati metoduyla etraflıca irdelenebileceği gibi, konuları bu metotta içerisinde olmak kaydıyla, daha farklı bilişsel becerilerle beraber irdelenebilmektedir.

Ülkemizde son yıllara kadar öğretmen merkezli yaklaşımlar etkili olmakta idi. Ancak 2005 yılında müfredatın yenilenmesine paralel olarak öğrenciyi merkeze alan yeni yaklaşımlar ve metotlar kullanılmaya başlanmıştır.

Bu doğrultuda Sosyal Bilgiler öğretiminde de farklı metotlar kullanılmaya başlanmıştır. Hikâye anlatım yöntemi de bu metotlardan biridir. Genellikle romanlardan daha kısa olan hikâyeler sınıf ortamında rahatlıkla kullanılabilir. Öykülerin kısa, anlaşılır ve sade bir yapıya sahip olması, önemli bir olay ile okuyucuda baskın bir etki yaratması, olayın yaşandığı mekânın sınırlı, üslubun sadeliği rahat anlaşılmasını ve daha kalıcı olmasını sağlar (Öztürk ve Otlukoğlu,2003, s. 124).

Öykülerin okutulması öğrencilerin verilmek istenen kültürel ayrımlılıkları anlamasına kolaylık sağlar. Öğrenciler, hikâyede konu olan kişiler kadar, hikâyede yer alan mekanlarla ilgili de düşünmeye başlar. İnsanların ihtiyaç ve isteklerinin yanında depresyon, sel, kıtlık, salgın hastalıklar gibi problemlerle de karşılaşabileceklerinin fark ettirir. (Savage ve Savage, 1993; akt. Demir ve Akengin, 2014, s. 5)

Alanyazında pek çok olumlu etkisinden bahsedilen Hikâye Anlatım Yönteminin, Sosyal Bilgiler öğretiminde de kullanılmasının etkili sonuçlar ortaya çıkardığı görülmektedir. Öğretim programıyla verilmek istenen Kültür ve Miras öğrenme alanında içerisinde bulunan her kazanım, her devlet, her dönem için ayrı ayrı hikâyeler, yazıtlar, destanlar olmasına rağmen derslerin anlatımında bu zengin kaynaklardan kısıtlı şekilde yararlanıldığı düşünülmektedir. Bu çalışmamızda bir öğrenme alanıyla sınırlı da olsa, örnek teşkil etmesi bakımından hikâye anlatım yöntemi ile kazanımlar ilişkilendirilmiştir. Çalışma neticesinde dersin zenginleşeceği, doğası gereği soyut kavramlardan oluşan Sosyal Bilgiler dersinin somutlaşacağı düşünülmüştür. Ayrıca literatürde 6. sınıf sosyal bilgiler dersinde hikâye anlatım yöntemiyle ilgili bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda bu araştırmanın literatüre katkısı yadsınamayacak kadar önem ifade etmektedir. Araştırmada kullanılan hikâyelerin Sosyal Bilgiler öğretmenlerine alternatif bir yol oluşturacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmada;

- Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin başarı testi ön-test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Deney grubu öğrencilerinin başarı testi ön-test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Kontrol grubu öğrencilerinin başarı testi ön-test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin başarı testi son-test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

problemlerine yanıt aranmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın temel amacı; 6.sınıf Sosyal Bilgiler dersi Kültür ve Miras öğrenme alanında Hikâye Anlatım Yönteminin kullanılmasının öğrenci başarısına etkisini ortaya koymaktır. Bu çalışma özellikle örgün öğretimde görev yapan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin, konuyla ilgili ihtiyacını karşılamayı hedeflemektedir. Sosyal Bilgiler derslerinin genel amaçları doğrultusunda, doğru düşünebilen, sorgulayan, genelleme yapabilen, fikir üretebilen ve sorun çözebilen gençlerin yetiştirilmesine yardımcı olmaktır.

Araştırmanın problem cümlesi; 6.Sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Kültür ve Miras” Öğrenme alanında Hikaye anlatım yönteminin akademik başarıya etkisi var mıdır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

6.Sınıf Sosyal Bilgiler dersi Kültür ve Miras öğrenme alanında hikâye anlatım yönteminin öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin araştırıldığı bu çalışmada öntest-sontest kontrol gruplu deneysel yöntem kullanılmıştır.

Karasar (2005, s. 87-88)'a göre deneme modelleri, neden-sonuç bağlarını tespit etmeye yönelik olarak, araştırmacının direk olarak kontrolü altında, gözlenmesi hedeflenen datanın meydana getirildiği araştırma modelidir. Tarama modellerinde araştırmacı var olan duruma müdahale etmeden var olduğu gibi açıklamaya çalışırken, deneme modelinde ise tam aksine ulaşılmak istenilen sonuca ulaşmak için müdahalede bulunur. Deneme modeli bir araştırmada, amaçlar ekseriyetle, denence (hipotez) biçiminde ifade edilir. Böylelikle olayların olası sebeplerine ilişkin yargılar sınanmış olur.

Deneysel yöntemde deney ve kontrol grupları adı altında iki farklı grup oluşturulur. Bu gruplardan deney grubuna etkisini ölçmek istediği şeyin işlemine tabi tutar ve sonuçları kontrol grubuna göre kıyaslandığı bir yöntemdir. Araştırma yürütülürken araştırılacak kişiler iki gruba ayrılır. Deney grubu ile çalışma yapılırken, kontrol grubuna herhangi bir etkiye bulunmaz. Deney grubu bağımsız değişkenler, kontrol grubu ise bağımlı değişkenlerle alakalıdır. Bağımsız değişkenlerin gücünü ölçebilmek için bağımlı değişken üzerinden ölçümler alınır. Birinci ölçüm ön test ile elde edilir. Bu da deney grubuna bağımsız değişkenler tanıtılmadan ya da uygulanmadan önce yapılır. İkinci ölçüm ise son testtir ki bu da deney grubuna bağımlı değişkenler uygulandıktan sonra yapılır. Ön ve son testlerdeki farklılıklar kontrol ve deney gruplarıyla karşılaştırılarak eğer deney grubundaki farklılık, kontrol grubundakinden oldukça yüksekse, bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenlerle ilişkili olduğu sonucuna ulaşılır (Frankfort-Nachmias ve Nachmias,1995; akt. Ekiz, 2003, s. 99).

Çalışma Grubu

Çalışma grubuna 2018-2019 eğitim-öğretim yılı Yozgat/Sorgun 6.Sınıf 6-A,B,C,D şubelerinde öğrenim gören, deney ve kontrol grubu olmak üzere toplam 112 öğrenci seçilmiştir. Deney ve kontrol grupları rastgele belirlenmiştir.

Tablo 1 . Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin şubelere göre dağılımı

Cinsiyet	6/A(Deney)	6/B (Deney)	6/C (Kontrol)	6/D (Kontrol)
Kız	15	13	12	15
Erkek	14	14	16	13

Tablo 1'e bakıldığında 6-A sınıfında 14 erkek, 15 kız olmak üzere toplam 29 öğrenci, 6-B sınıfında 14 erkek 13 kız olmak üzere toplam 27 öğrenci, 6-C sınıfında 16 erkek, 12 kız olmak üzere toplam 28 öğrenci, 6-D sınıfında 13erkek, 15 kız olmak üzere toplam 28 öğrenci bulunmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın amacı göz önünde bulundurularak, MEB (2018) 6.sınıf öğretim programında yer alan "Kültür ve Miras" öğrenme alanı kazanımlarını ölçmek üzere literatür taraması yapılarak ve alan uzmanlarının görüşleri alınarak 30 sorudan oluşan çoktan seçmeli bir başarı testi hazırlanmıştır. Sorular alan uzmanlarının görüşleri alındıktan sonra 2 Türkçe öğretmenin görüşleri alınarak dilbilgisi hataları, anlam hataları ve Türkçe dil yapısına uygun olmayan ifadeler düzeltilmiştir. Sorular 2 Sosyal Bilgiler öğretmenin görüşleri doğrultusunda kazanımlara uygun olarak tekrar

düzenlenmiştir. Sorular kapsam geçerliliğini sağlayacak şekilde tüm kazanımlara eşit olarak dağıtılmaya çalışılmıştır.

Madde güçlük katsayısı (Pj) 0 ile 1 arasında değişen değerler almaktadır. Bire yakın değerler, maddenin kolay olduğunu ve öğrencilerin büyük bir oranının ilgili maddeyi doğru cevaplandığını göstermektedir. Madde ayırt edicilik katsayısı (rjx) ise -1 ile +1 arasında değerler almaktadır. Bire yakın değerler testin ayırt ediciliğinin yüksek olduğunu, bilen ve bilmeyen öğrencileri başarılı bir şekilde ayırt edebildiğini göstermektedir. Madde ayırt edicilik katsayısının yorumlanmasında Tablo 12'de yer alan referans aralıklar dikkate alınmaktadır (Atılğan, Kan ve Doğan, 2007).

Tablo 2. Madde Ayırt Edicilik Katsayısının Referans Aralıkları

Madde ayırt edicilik katsayısı (rjx)	Maddenin değerlendirilmesi
$rjx \geq 0,40$	Ayırt etme gücü yüksek çok iyi bir madde
$0,30 \geq rjx \geq 0,39$ değerler	Oldukça iyi bir madde
$0,20 \geq rjx \geq 0,29$ değerler	Üzerinde çalışılarak, düzeltilmesi gereken madde
$0,19 \geq rjx$	Ayırt etme gücü düşük çok zayıf bir madde

Sosyal Bilgiler başarı testinin taslak formu Yozgat/Sorgun Mehmet Akif Ersoy Ortaokulu altıncı sınıflarından rastgele seçilen 60 altıncı sınıf öğrencisine uygulanmıştır. Öğrencilerin %53'ü erkek (n=32), %47'si ise kızdır (n=28). Uygulama sonucunda elde edilen veriler kullanılarak madde analizi gerçekleştirilmiştir. Testte yer alan bazı maddeler, analiz sonuçları dikkate alınarak düzeltilmiştir. Bazı maddeler ise testten çıkarılmıştır. Madde analizi sonucunda elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 3. Başarı Testinden Yer Alan Soruların Madde Güçlük ve Ayırt Edicilik Değerleri

Madde No	Madde Güçlüğü (Pj)	Madde ayırt ediciliği (rjx)	Madde No	Madde Güçlüğü (Pj)	Madde ayırt ediciliği (rjx)
m1	0,62	0,44	m16	0,48	0,43
m2	0,58	0,39	m17	0,45	0,38
m3	0,57	0,43	m18	0,47	0,27
m4	0,47	0,38	m19	0,47	0,51
m5	0,58	0,41	m20	0,48	0,28
m6	0,47	0,46	m21	0,57	0,26
m7	0,47	0,50	m22	0,38	0,35
m8	0,53	0,42	m23	0,48	0,44
m9	0,48	0,20	m24	0,45	0,33
m10	0,58	0,60	m25	0,47	0,40
m11	0,52	0,38	m26	0,53	0,47
m12	0,50	0,49	m27	0,42	0,46
m13	0,47	0,36	m28	0,62	0,43
m14	0,38	0,50	m29	0,55	0,50
m15	0,52	0,13	m30	0,55	0,31

Tablo 3 incelendiğinde, başarı testinde yer alan maddelerin güçlük katsayılarının 0,38 ile 0,62 arasında değiştiği anlaşılmaktadır. Maddelerin ayırt edicilik katsayılarının ise 0,13 ile 0,60 arasında değişen değerler aldığı gözlenmiştir. Madde analizi sonuçlarına göre madde ayırt edicilik katsayıları 0,20 ile 0,30 arasında bulunan dört madde düzeltilerek nihai teste dahil edilmiştir

(Madde 9,18,20,21). Madde analizi sonucuna göre, ayırt edicilik katsayısı 0,19'un altında kalan bir madde ise testten çıkarılmıştır (Madde 19). Nihai test 29 sorudan oluşmaktadır. Testin ortalama güclüğü 0,50; ortalama ayırt ediciliği ise 0,41 olarak hesaplanmıştır. Test puanlarının güvenilirliğini belirlemek için KR20 güvenilirlik katsayısı kullanılmıştır. Testin KR20 güvenilirlik katsayısı 0,81'dir. Bu katsayının 0,70 ve daha yüksek olması test puanlarının güvenilirliği için yeterli görülmektedir (Büyüköztürk, 2006). Bu çalışmada elde edilen değer başarı testinin güvenilirliğinin yeterli düzeyde olduğunu göstermiştir.

Veri Toplama Süreci

Araştırmada kullanılacak olan başarı testi, madde analizleri sonucunda son halini aldıktan sonra uygulama yapılacak okulda okul idaresinden gerekli izinler alınarak uygulama süreci başlamıştır. Araştırmaya başlamadan önce deney ve kontrol gruplarına ön testler uygulanmıştır. Yıllık plana uygun olarak kontrol grubunda ders, 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programına uygun olarak işlenmiştir.

Deney grubuna ise hikâye anlatım yöntemi ile ders anlatıma başlanmıştır. Bu anlatım yıllık plana göre 7 hafta, 21 ders saati sürmüştür. Öğretim programında yer alan her kazanıma uygun hikâyeler literatür ve yazılı kaynaklar taranarak seçilmiştir. Kazanımlara göre anlatılan hikâyeler aşağıdaki tabloda verilmiştir. Üniteye yer alan hikâyeler literatür taranarak, kazanımlara uygun olarak seçilmiştir. Hikâyeler seçilirken alan uzmanlarının, 2 Türkçe Öğretmeninin, 2 Sosyal Bilgiler Öğretmeninin görüşlerine başvurulmuştur. Kazanımlara uygun olmadığı görüşü bildirilen hikâyeler araştırmadan çıkarılmıştır. Türk dil yapısına uygun olmayan hikâyeler ise düzenlenmiştir. Ayrıca araştırmada İslam öncesi Türk destanlarından bazıları da ilgili kazanımların hedefleri doğrultusunda öyküleştirilerek araştırmaya dahil edilmiştir. Destanlar yapı itibarıyla çok uzun olduğu için, derste kullanılması zaman bakımından ekonomik olmayacağından dolayı hikâyeleştirilmiştir. Her hikâyede kazanımlara uygun sorular sorularak öğrencilerin kazanımlara ulaşması amaçlanmıştır.

KAZANIMLAR	HİKAYELER
1. Orta Asya'da kurulan ilk Türk devletlerinin coğrafi, siyasi ekonomik ve kültürel özelliklerine ilişkin çıkarımlarda bulunur.	<ul style="list-style-type: none"> Oğuz Kağan Destanından Hikâyeler Manasın Han seçilmesi Ergenekon Göç Bozkurt
2. İslamiyet'in ortaya çıkışını ve beraberinde getirdiği değişimleri yorumlar.	<ul style="list-style-type: none"> Su tulumundaki bereket İlk insan hakları mahkemesi İslamiyetle gelen adalet Peygamberimiz ve kız çocukları Dünyanın en mutlu çocukları
3. Türklerin İslamiyet'i kabulleri ile birlikte siyasi, sosyal ve kültürel alanlarda meydana gelen değişimleri fark eder.	<ul style="list-style-type: none"> Satuk Buğra Han Ayazın feraseti Gazne'li Mahmut ve Ayaz
4. Türklerin Anadolu'yu yurt edinme sürecini XI ve XIII. Yüzyıllar kapsamında analiz eder.	<ul style="list-style-type: none"> Malazgirt meydan savaşı Haram İnek Anadolu adının efsanesi Miras Kırk yıl sırtında odun taşıyan şair Niğde Alaaddin camii
5. Tarihi ticaret yollarının toplumlar arası siyasi,kültürel ve ekonomik ilişkilerdeki rolünü açıklar.	<ul style="list-style-type: none"> İpekten öteye

Şekil 1. Kazanımların Deney Grubunda Kullanılan Hikâyeler İle Eşleştirmeleri

Uygulama deney ve kontrol grubunda yıllık plana uygun olarak Ekim ayının üçüncü haftası başlatılmış, Aralık ayının ilk haftası sonlanmıştır. Uygulama sonucunda her iki gruba da son test uygulanmıştır..

Verilerin Analizi

Araştırma sonucunda ulaşılan veriler SPSS for Windows 25.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda, geliştirilen alt problemleri çözmek için başarı testi ön test ve son test puanları deney ve kontrol gruplarına göre karşılaştırılarak incelenmiştir. Gerekli karşılaştırmalar yapılmadan önce başarı testinden elde edilen verilerin gruplara göre normal dağılım gösterip göstermediği araştırılmıştır (Tablo 14). Veri sayısı az olan çalışmalarda verilerin normal dağılıma uygunluğunu tek örneklem Kolmogorov-Smirnov, Shapiro Wilk testleri kullanılarak belirlenebilir (Eymen, 2007, s. 88).

Tablo 4. *Normallik Testi Sonuçları*

Test	Grup	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
		Değer	Sd	p	Değer	Sd	p
Başarı ön test	Deney	0,12	56	0,06	0,97	56	0,23
	Kontrol	0,13	56	0,02	0,93	56	0,00
Başarı son test	Deney	0,10	56	0,20	0,97	56	0,12
	Kontrol	0,13	56	0,02	0,92	56	0,00

Tablo 4 incelendiğinde, başarı testinden elde edilen puanların kontrol grubuna göre normal dağılım göstermediği anlaşılmaktadır ($p < 0,05$). Karşılaştırma gruplarının her birinde normal dağılım varsayımı karşılanmadığından, grup karşılaştırmaları için parametrik olmayan testlerin kullanılması uygun görülmektedir (Can, 2013).

Mann Whitney U testi, iki bağımsız grubun ölçümlerini karşılaştırmak için kullanılan ve parametrik olmayan bir testtir. Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ise iki ilişkili ölçüm arasında farklı olup olmadığını belirlemek için kullanılan ve parametrik olmayan bir testtir (Büyüköztürk, 2006). Araştırmada, başarı testinden elde edilen ön test ve son test puanlarını gruplara göre mukayese etmek için Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Ön test ve son test puanlarını grup içinde karşılaştırmak için ise Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi kullanılmıştır.

Araştırmada etki düzeyini belirlemek için Cohen d katsayısı hesaplanmıştır. Cohen d katsayısı için; $d \leq 0,2$ değerleri küçük, $0,2 < d < 0,8$ değerleri orta ve $d \geq 0,8$ değerleri ise geniş etki büyüklüğünü göstermektedir (Cohen, 1992).

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde Ortaokul 6. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi Kültür ve Miras öğrenme alanında hikâye anlatım yönteminin akademik başarıya olan etkisine yönelik olarak yapılan başarı testinin ön test ve son test sonuçlarından elde edilen bulgular yer almaktadır.

Araştırmanın birinci alt problemi “Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin başarı testi ön-test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” şeklinde ifade edilmişti. Bu alt problemi çözmek için grupların ilgili testten almış olduğu ön test puanları karşılaştırılarak incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 5’de yer almaktadır.

Tablo 5. Grupların Başarı Testi Mann Whitney U testi Ön Test Sonuçlarının Karşılaştırılması

Test	Grup	N	SO	ST	U	z	p	Cohen d
Başarı ön test	Deney	56	56,19	3146,50	1550,5	-0,1	0,92	0,02
	Kontrol	56	56,81	3181,50				

Tablo 5 incelendiğinde, deneysel işlem öncesinde grupların başarı testi ön test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($U=1550,5$; $p>0,05$). Bu sonuç, deneysel işlem öncesinde deney ve kontrol gruplarında bulunan öğrencilerin sosyal bilgiler ders başarılarının birbirine denk olduğunu göstermiştir.

Araştırmanın ikinci alt problemi “Deney grubu öğrencilerinin başarı testi ön-test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” şeklinde ifade edilmişti. Bu alt problemi çözmek için deney grubu öğrencilerinin ilgili testten almış olduğu ön test ve son test puanları karşılaştırılarak incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 6’da yer almaktadır.

Tablo 6. Deney Grubunun Başarı Testi Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Ön Test ve Son Test Sonuçlarının Karşılaştırılması

Grup	Değişken	Sıralar	N	SO	ST	z	p	Cohen d
Deney	Başarı son test - Başarı ön test	Negatif Sıralar	1	2,00	2,00	-6,50	<0,001	3,51
		Pozitif Sıralar	55	28,98	1594,00			
		Eşit	0					
		Toplam	56					

Tablo 6 incelendiğinde, deney grubu öğrencilerinin başarı testinden aldıkları ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($z= -6,50$; $p<0,001$). Sıra değerlerine göre, deney grubu öğrencilerinin büyük bir oranının (55 kişi), başarı testi puanlarını artırdığı gözlenmiştir. Elde edilen sonuçlar, deney grubunda kullanılan hikâye anlatım yönteminin öğrencilerin sosyal bilgiler ders başarılarını artırmada geniş düzeyde bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir.

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Kontrol grubu öğrencilerinin başarı testi ön-test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” şeklinde ifade edilmişti. Bu alt problemi çözmek için kontrol grubu öğrencilerinin ilgili testten almış olduğu ön test ve son test puanları karşılaştırılarak incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 7. Kontrol Grubunun Başarı Testi Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Ön Test ve Son Test Sonuçlarının Karşılaştırılması

Grup	Değişken	Sıralar	N	SO	ST	z	p	Cohen d
Kontrol	Başarı son test - Başarı ön test	Negatif Sıralar	8	23,31	186,50	-4,90	<0,001	1,73
		Pozitif Sıralar	47	28,80	1353,50			
		Eşit	1					
		Toplam	56					

Tablo 7 incelendiğinde, kontrol grubunda yer alan öğrencilerin başarı testinden aldıkları ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($z= -4,90$; $p<0,001$). Sıra değerlerine

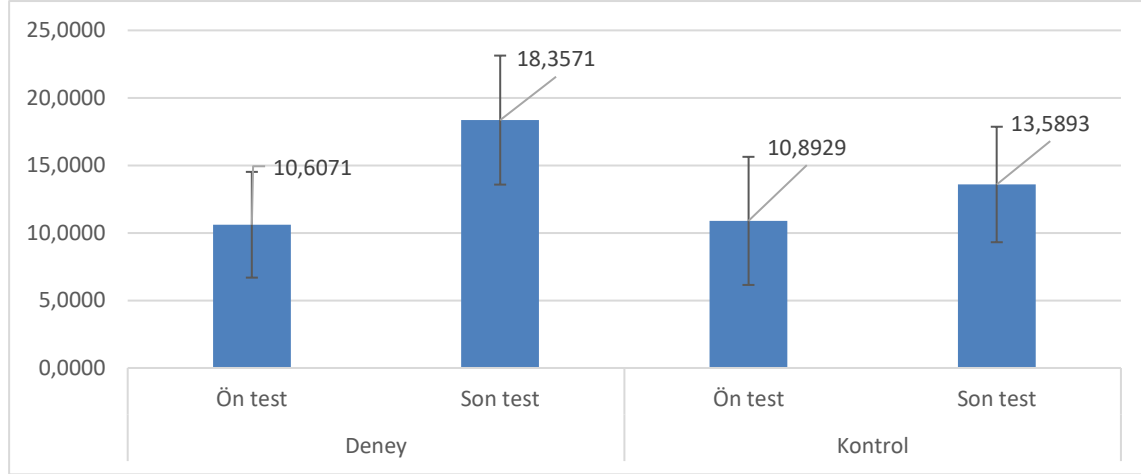
göre, kontrol grubu öğrencilerinin büyük bir oranının başarı testi puanlarını artırdığı gözlenmiştir (47 kişi). Elde edilen sonuçlar, kontrol grubunda uygulanan ve mevcut öğretim programında önerilen anlatım yönteminin öğrencilerin sosyal bilgiler ders başarılarını artırmada geniş düzeyde bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir.

Araştırmanın dördüncü alt problemi “Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin başarı testi son-test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” şeklinde ifade edilmişti. Bu alt problemi çözmek için grupların ilgili testten almış olduğu son test puanları karşılaştırılarak incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 8’de yer almaktadır.

Tablo 81. Grupların Başarı Testi Mann Whitney U testi Son Test Sonuçlarının Karşılaştırılması

Test	Grup	N	SO	ST	U	z	p	Cohen d
Başarı son test	Deney	56	73,55	4119,00	613	-5,57	<0,001	1,23
	Kontrol	56	39,45	2209,00				

Tablo 8 incelendiğinde, deneysel işlem sonrasında, grupların başarı testi son test puanları arasında istatistik olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($U=613$; $p<0,001$). Deney grubunun son test puanları anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. Bu sonuç, deney grubunda uygulanan hikâye anlatım yönteminin, mevcut programda önerilen anlatım yöntemine göre ders başarısını artırmada daha etkili olduğunu göstermiştir. Deney grubunda uygulanan hikâye anlatım yöntemi öğrencilerin başarıları üzerinde geniş düzeyde bir etkiye sahiptir.



Şekil 2. Grupların Başarı Testi Ön Test ve Son Test Sonuçları

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Elde edilen bulgular incelendiğinde; yapılan deneysel çalışma sonunda hikâye anlatım yönteminin öğrencilerin akademik başarısına olumlu yönde katkı yaptığı tespit edilmiştir. Araştırmada deney ve kontrol grubu öğrencilerinin başarı testi öntest puanlarında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Uygulama öncesi deney ve kontrol grubu öğrencileri akademik başarı olarak birbirine yakın olduğu söylenilebilir. Deney grubu öğrencilerinin başarı testi öntest ve sontest puanları incelendiğinde deney grubu öğrencilerinin öntest ve son test puanlarında anlamlı bir

farklılık olduğu görülmektedir. Hikâye anlatım yönteminin Sosyal Bilgiler ders başarısına geniş düzeyde bir etkide bulunduğu söylenilebilir. Kontrol grubu öğrencilerinin başarı testi öntest ve sontest puanlarına bakıldığında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Mevcut öğretim programında yer alan anlatım yönteminin öğrencilerin Sosyal Bilgiler ders başarısına olumlu yönde etkide bulunduğu söylenebilir.

Deney ve kontrol grubunun başarı testi son test puanlarına bakıldığında ise puanlar arası istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Deney grubunun son test puanlarının, kontrol grubu son test puanlarına göre anlamlı olarak daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonuç, deney grubunda uygulanan hikâye anlatım yönteminin, mevcut programda önerilen anlatım yöntemine göre ders başarısını artırmada daha etkili olduğunu göstermiştir. Deney grubunda uygulanan hikâye anlatım yöntemi öğrencilerin akademik başarıları üzerinde geniş düzeyde bir etkiye sahiptir.

Araştırmamızdan elde edilen bulgular daha önce yapılan çalışmalarla paralellik göstermektedir.

Bu araştırmada Sosyal Bilgiler dersi 6.sınıf Kültür ve Miras öğrenme alanında Hikâye Anlatım Yönteminden yararlanmanın öğrenci başarısına olumlu katkı sağladığı tespit edilmiştir. Şimşek (2000) yapmış olduğu çalışmada hikâye anlatım yönteminin, düz anlatım yöntemine göre bilgi ve kavrama düzeyi erişimlerinde artırıcı rol oynadığı sonucuna ulaşmıştır.

Bu araştırmanın temel amacı olan yöntemin öğrenci başarısı üzerine etkisi başarı testi ile deneysel olarak ölçüldüğünden, çalışmamızda yaratıcılık üzerine herhangi bir bulguya erişilmemiştir. Ancak literatür incelendiğinde; hikâye anlatım yönteminin kullanılmasının, öğrencilerinin yaratıcılıklarını artırıcı etki yaptığı söylenebilir. Bacak (2008), yöntemi kullanarak yapmış olduğu çalışmada deney grubunun kontrol grubuna göre yaratıcılıklarını ve akademik başarılarını artırdığını tespit etmiştir. Kayahan (2010), görsel sanatlar dersinin temel eğitimlerinden biri olan yaratıcılığı artırmada hikâye anlatım yönteminin etkisini araştırmıştır. Sonuç olarak ilköğretim I.kademede görsel sanatlar eğitimi dersinde hikâye anlatım yönteminin öğrencilerin yaratıcılıklarına olumlu katkı yaptığını belirtmiştir.

Yapısı itibariyle soyut olan 6.sınıf Sosyal Bilgiler dersi Kültür ve Miras öğrenme alanı öğrencilerin soyut kavramları anlamlandırmada zorlandıkları bir yapıya sahiptir. Bu durum öğrencilerin derse karşı ilgilerini olumsuz yönde etkileyebilir. Bu araştırmada deney grubu öğrencilerinin bulgularından yola çıkarak yöntemin konuları somutlaştırdığı, derse karşı ilginin korunması yönünde katkı sağladığı ifade edilebilir. Kır (2011) çalışmasında benzer sonuçlara ulaşmıştır. Çalışmada; İlköğretim 2.sınıf öğrencileri Matematik dersinde hikâye etkinliklerinin ilginç olduğu, derslerin daha güzel ve eğlenceli geçtiği ve bu yöntemle derslere devam etmek istediklerini belirtmişlerdir. Yalnız (2012) çalışmasını Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi kapsamında yapmış, Hikâyelerin dersi zenginleştirdiği ve derse karşı ilginin arttığı sonuçlarına ulaşmıştır. Kayahan (2010), görsel sanatlar dersinde yaptığı çalışmada öğrencilerin hikâye anlatımı yapıldıktan sonra soyut kavramların çiziminin daha net ve doğru olduğunu ifade etmektedir.

Hikâye anlatım yönteminin öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerine olumlu yönde katkıda bulunduğu söylenebilir. Çalışmada hikâyelerin sonunda yer alan sorularla öğrencilerin olaylara farklı yönlerden bakarak cevap aramaları teşvik edilmiştir. Ünlü (2018) dijital öykülerle gerçekleştirdiği çalışmasında benzer sonuçlara ulaşarak hikâye anlatım yönteminin öğrencilerin akademik başarı ve eleştirel düşünme bakımından etkili olduğunu belirtmiştir.

Literatür incelendiğinde Hikaye Anlatım Yöntemi ile ilgili yapılan çalışmalar ile bu araştırmanın sonuçlarının örtüştüğünü söylemek mümkündür. Hikaye Anlatım Yönteminin

6.Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde kullanılması öğrencilerin akademik başarıları üzerinde olumlu katkı sağladığını söylemek mümkündür.

Öneriler

1. Sosyal Bilgiler dersinde yer alan tarihi konular için, öğrenme alanları Hikâye anlatım yöntemine uygun olarak yeniden tasarlanabilir.
2. Literatür incelenerek unutulmuş, ilgi çekici hikâyelerle ders kitapları zenginleştirilebilir.
3. Sosyal Bilgiler dersinde kullanılmak üzere gerekli edebi eserler; kısa hikâye, biyografi, anı kitapları, destanlar vs. okul ve sınıf kitaplığına temini yapılabilir.
4. İçeriği itibariyle soyut olan matematik, tarih, edebiyat vb. disiplinlerde hikâye anlatım yöntemi kullanılarak kalıcı öğrenme yaşantıları sağlanabilir.
5. Araştırmada kullanılan hikâyeler 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde Kültür ve Miras öğrenme alanı işlenirken alternatif bir kaynak olarak kullanılabilir.

Kaynakça:

- Atılğan, H. Kan, A. ve Doğan, N. (2007). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bacak, S. (2008), İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde öykü tabanlı öğrenme yaklaşımının öğrenenlerin akademik başarı ve yaratıcılıklarına etkisi. Yayınlanmamış *Yüksek Lisans Tezi*. Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- Baymur, F. (1964). Tarih öğretimi. Ankara: Maarif Matbaası.
- Can, A. (2013). SPSS ile nicel veri analizi. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Cohen, J. (1992). A power primer. *Psychological Bulletin*. 112 (1): 155–159.
- Çelikkaya, T. ve Kuş, Z. (2009). Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin kullandıkları yöntem ve teknikler, Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, XXII (2), 741-758.
- Ekiz, D. (2003). Eğitimde araştırma yöntem ve metodlarına giriş. Ankara: Anı yayıncılık.
- Eymen, U. E. (2007). Spss 15.0 Veri analiz yöntemleri. http://yunus.hacettepe.edu.tr/~tonta/courses/spring2009/bby606/SPSS_15.0_ile_Veri_Analizi.pdf adresinden alınmıştır.
- Karasar, N. (2005). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel yayın Dağıtım.
- Kayahan, Z. (2010). İlköğretim I.kademe 5. sınıf görsel sanatlar eğitimi dersinde hikâye anlatım yönteminin yaratıcılığa etkileri . Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kır, D. (2011). Hikâyelerle matematik öğretiminin ilköğretim 2. sınıf öğrencilerinin toplama ve çıkarmaya ilişkin sözel problem çözme becerileri üzerindeki etkileri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- MEB, (2005a). İlköğretim sosyal bilgiler dersi 6-7.sınıflar öğretim programı kılavuzu. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- NCSS, (1993). The Social studies professional. Washington DC: National Council For Social Studies, January-February.
- Oğuzkan, A. F. (1989). Orta dereceli okullarda öğretim (amaç,ilke,yöntem ve teknikler). Ankara: Emel matbaacılık.
- Otlukoğlu, R. (2001). İlköğretim okulu 5. Sınıf Sosyal Bilgiler öğretiminde yazılı edebiyat ürünlerini ders aracı olarak kullanmanın duyuşsal davranış özelliklerini kazandırmaya etkisi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Öztürk, C. ve Otluoğlu, A. (2002). Sosyal Bilgiler öğretiminde edebi ürünler yazılı materyaller. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Savage, M. K. & Savage, T. V. (1993). Children's Literature in Middle School Studies. *The Social Studies*, 84 (1), 32-36.

- TDK,(2018). Yetkinlik tanım.
http://www.tdk.org.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5cc44e5c69e293.48487516 adresinden alınmıştır.
- TÜBA, (2018). Beceri, Hikâye tanımları. <http://www.tubaterim.gov.tr/> adresinden alınmıştır.
- Ünlü, B. (2018). Dijital öykülerle desteklenmiş sosyal bilgiler dersinin öğrencilerin başarısı, kontrol odağı ve eleştirel düşünme becerileri üzerindeki etkisi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rize.
- Yalnız, M. (2012). Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi dersi 12. sınıf müfredatının hikâye anlatım yöntemi ile anlatımı. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çorum.